

ด่วนที่สุด

ที่ ศย ๐๑๖/ ๕๖๕

สลด.

ส่ง : กนธ. ๔๗, ๑๖

รับที่: ๕๓๓๑๒/๖๕

๒๙ มี.ค. ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๓๘ น.

สำนักงานศาลยุติธรรม

ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร

กทม. ๑๐๙๐๐

๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง เสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่..) พ.ศ. ....
(การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่..) พ.ศ. ....
(การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล
จำนวน ๑๑๐ ชุด
๒. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย จำนวน ๑๑๐ ชุด
๓. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๑๑๐ ชุด
๔. ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๑๑๐ ชุด
๕. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๑๐ ชุด
๖. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๑๐ ชุด
๗. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย จำนวน ๑๑๐ ชุด
๘. รายละเอียดข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐต้องเสนอพร้อมกับการขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี
ตามมาตรา ๒๗ จำนวน ๑๑๐ ชุด

ด้วยสำนักงานศาลยุติธรรมขอเสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ร่างพระราชบัญญัติ รวมทั้งสอดคล้อง/เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) กำกับการบริหารราชการของสำนักงานศาลยุติธรรมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมา

ด้วยสำนักงานศาลยุติธรรมมีคำสั่งที่ ๑๗๑๐/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาระบบเจ้าพนักงานคดี ลงวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) ต่อคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเพื่อพิจารณา และมีมติเห็นชอบในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่อง

เสนอคณะกรรมการ...

เสนอคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม คณะที่ ๓ (ฝ่ายกฎหมาย) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวและรายงานผลการพิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเพื่อพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม คณะที่ ๓ (ฝ่ายกฎหมาย) เสนอ และมอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ และเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ไปตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป ซึ่งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมได้พิจารณาเห็นชอบให้สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรมจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องับร่างพระราชบัญญัติฯ ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม พร้อมทั้งหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ เป็นการกำหนดตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในศาลยุติธรรม เพื่อช่วยเหลือศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดี อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานคดีและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแบบเดียวกับบุคลากรสายวิชาชีพเฉพาะด้าน และสำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเสนอต่อคณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม คณะที่ ๓ (ฝ่ายกฎหมาย) พิจารณาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ตามที่คณะอนุกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม คณะที่ ๓ (ฝ่ายกฎหมาย) เสนอ และมอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ และเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ไปตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

๑.๒ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๑.	ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่ง เจ้าพนักงานคดีประจำ ศาลยุติธรรม)	ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔	มติคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ และมอบหมาย ให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการรับฟัง ความคิดเห็น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ และเสนอร่าง พระราชบัญญัติฯ ไปตามขั้นตอนของ กฎหมายต่อไป

ที่	เรื่อง	วันที่มีมติ	สาระสำคัญ
๒.	ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม)	ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔	มติคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ และมอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ และเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ไปตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ในการประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ และในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ และสำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กับร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕ วรรคสาม ดังนี้

๑) การรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๑

(๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม <https://www.coj.go.th> หัวข้อ ร่างกฎหมายที่รับฟังการแสดงความคิดเห็น เว็บไซต์สำนักกฎหมาย และวิชาการศาลยุติธรรม <https://jla.coj.go.th> หัวข้อ รับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมาย และเว็บไซต์ <https://lawsurvey.coj.go.th> โดยมีระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ รวม ๑๖ วัน ตามประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ และหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ศย ๐๑๖/ว ๘๒๖ เรื่อง แจ้งประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและบุคคลทั่วไปสามารถแสดงความคิดเห็นทางระบบดังกล่าว

(๒) มีหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อสอบถามความคิดเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงานประมาณ และสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

๒) การรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๒

(๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม <https://www.coj.go.th> หัวข้อ ร่างกฎหมายที่รับฟังการแสดงความคิดเห็น เว็บไซต์สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม <https://jla.coj.go.th> หัวข้อ รับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมาย เว็บไซต์ <https://lawsurvey.coj.go.th> และเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย <https://www.law.go.th> โดยมีระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ รวม ๑๖ วัน ตามประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ และหนังสือด่วนที่สุด ที่ ศย ๐๑๖/ว๑๒๘๒ เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและบุคคลทั่วไปสามารถแสดงความคิดเห็นทางระบบดังกล่าว

(๒) มีหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อสอบถามความคิดเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกิจการยุติธรรม และสำนักงบประมาณ

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดทำภารกิจตามร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ สอดคล้องและเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม โดยมีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ย การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน ค้ำครองสิทธิของคุณค่า และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด อันเป็นหลักประกันแก่ผู้มีรรถคดีว่าจะได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม รวมถึงเป็นการสนับสนุนสายงานเจ้าพนักงานคดีให้เป็นวิชาชีพเฉพาะด้านอีกด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฯ และให้ดำเนินการไปตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

นอกจากนี้ ปัจจุบันได้มีประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่อง การจัดตั้งแผนกคดีซื้อขายออนไลน์ในศาลแพ่ง มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคและระงับข้อพิพาทอันเกิดจากการซื้อขายสินค้าทางออนไลน์ เช่น ไม่ได้รับสินค้า ได้รับไม่ครบจำนวน หรือไม่เป็นไปตามสัญญา สำหรับคดีที่เกิดขึ้นในเขตศาลแพ่งและคดีที่ศาลแพ่งรับไว้พิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยมีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ในการตรวจสอบคำฟ้องและให้คำแนะนำช่วยเหลือในการดำเนินคดีแก่ผู้บริโภค รวมถึงตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการบันทึกคำเบิกความพยานในคดีอาญาโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุซึ่งถ่ายทอดออกเป็นภาพและเสียง พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ศาลกำหนดทำหน้าที่ในการสรุปบันทึกคำเบิกความพยานแบบเก็บใจความสำคัญเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดี การทำคำพิพากษา และการอุทธรณ์ฎีกา

ดังนั้น การเสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) เป็นเรื่องที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ร่างพระราชบัญญัติ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การจัดทำภารกิจตามร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ เป็นไปตามนโยบายประธานศาลฎีกา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ให้ความสำคัญในการสร้างกลไกการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการพิพากษาคดีที่ทันสมัย โดยมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาระบบเจ้าพนักงานคดีเพื่อให้มีบทบาทสนับสนุนการพิจารณาคดีของศาลเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับปัจจุบันมีประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานในสำนักงานศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๑๖) ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้เพิ่มเติมการแบ่งงาน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานในสำนักงานศาลยุติธรรม โดยเพิ่มส่วนเจ้าพนักงานคดีในสำนักส่งเสริมงานตุลาการและศาลยุติธรรมทั่วประเทศ ยกเว้นศาลเยาวชนและครอบครัว และหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ศย ๐๒๐/ว๙๖ (ป) เรื่อง ภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานคดี ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เพื่อกำหนดภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานคดีในศาลชั้นต้นและศาลสูงให้เป็นมาตรฐานในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งปัจจุบันได้มีประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่อง การจัดตั้งแผนกคดีซื้อขายออนไลน์ในศาลแพ่ง มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคและระงับข้อพิพาทอันเกิดจากการซื้อขายสินค้าทางออนไลน์ เช่น ไม่ได้รับสินค้า ได้รับไม่ครบจำนวน หรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา สำหรับคดีที่เกิดขึ้นในเขตศาลแพ่งและคดีที่ศาลแพ่งรับไว้พิจารณาพิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยมีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ในการตรวจสอบคำฟ้องและให้คำแนะนำช่วยเหลือในการดำเนินคดีแก่ผู้บริโภค รวมถึงตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการบันทึกคำเบิกความพยานในคดีอาญาโดยใช้วิธีการบันทึกเสียงและภาพซึ่งถ่ายทอดออกเป็นภาพและเสียง พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ศาลกำหนดทำหน้าที่ในการสรุปบันทึกคำเบิกความพยานแบบเก็บใจความสำคัญเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดี การทำคำพิพากษา และการอุทธรณ์ฎีกา

๔. สาระสำคัญของข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) มีหลักการเพื่อเป็นการกำหนดบทบาท หน้าที่ คุณสมบัติ และวิธีการคัดเลือกเจ้าพนักงานคดี มาตรฐานทางจริยธรรมที่แตกต่างไปจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางธุรการในสำนักงานศาลยุติธรรมให้มีความชัดเจน และเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เจ้าพนักงานคดีในสำนักงานศาลยุติธรรมมีความก้าวหน้าเป็นบุคลากรสายวิชาชีพเฉพาะด้าน โดยทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีผู้บริโภคและคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามที่ศาลมอบหมายและตามที่กฎหมายกำหนดโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) กำหนดอำนาจหน้าที่ คุณสมบัติ และวิธีการคัดเลือกเจ้าพนักงานคดี (เพิ่มมาตรา ๙/๑ มาตรา ๙/๒ และมาตรา ๙/๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้สมัครทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๘ (๒) (จ))

ทั้งนี้ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ดังนี้

๑) คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม (ก.ศ.) พิจารณาและเห็นชอบกำหนดส่วนหรือกลุ่มงานเจ้าพนักงานคดีในสำนักงานศาลยุติธรรม

๒) สำนักงานศาลยุติธรรมมีประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานในสำนักงานศาลยุติธรรม

๓) คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม (ก.ศ.) พิจารณากำหนดกรอบอัตรากำลังของข้าราชการศาลยุติธรรมให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นของเจ้าพนักงานคดี

๔) สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการจัดทำคำขอของงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

ปัจจุบัน มีประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานในสำนักงานศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๑๖) ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ หนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ที่ ศย ๐๐๔/ว๖๗๕ เรื่อง การกำหนดส่วนหรือกลุ่มงานเจ้าพนักงานคดีและการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในของสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ และหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ศย ๐๒๐/ว๙๖ (ป) เรื่อง ภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานคดี ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ และการกำหนดมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ประเภทวิชาการสายงานเจ้าพนักงานคดีในสำนักงานศาลยุติธรรม ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใด ๆ

พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๖ กำหนดว่าเมื่อรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนำผลการรับฟังความคิดเห็นไปประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดทำร่างกฎหมาย และมาตรา ๑๗ ในการวิเคราะห์ผลกระทบต้องกระทำอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยให้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาและจัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ใช้เงินงบประมาณ ประเภทค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ มีผลกระทบด้านงบประมาณ เนื่องจากอาจต้องเพิ่มอัตรากำลังข้าราชการศาลยุติธรรม ตำแหน่งเจ้าพนักงานคดี ให้สอดคล้องรับกับภารกิจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีที่เพิ่มขึ้น ในส่วนนี้คาดว่าจะต้องใช้งบประมาณและค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ในระยะ ๓ ปี ประมาณ ๒๗๕,๗๔๑,๐๕๖ บาท

๗. ผลกระทบ

ในการนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้ จะมีผลกระทบที่เกิดขึ้น ดังนี้

(๑) ด้านเศรษฐกิจและสังคม

การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรมโดยมีเจ้าพนักงานคดี มีส่วนช่วยทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การไกล่เกลี่ย การตรวจสอบ

และรวบรวมพยานหลักฐาน และการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด อันเป็นหลักประกันและเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีให้แก่ผู้มีอรรถคดีที่จะได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม

(๒) ด้านงบประมาณ

อาจต้องมีการเพิ่มกรอบอัตรากำลังของข้าราชการศาลยุติธรรม ตำแหน่งเจ้าพนักงานคดี

๘. ความเห็นของคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	สาระสำคัญโดยย่อ
สำนักงานอัยการสูงสุด	✓		<p>- เห็นด้วยในหลักการ โดยมีข้อสังเกต ดังนี้</p> <p>ตามร่างมาตรา ๓ ให้เพิ่มมาตรา ๙/๑ กำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรมทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ย การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน การปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด และการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดซึ่งไม่ใช่การวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลมอบหมายตามหลักเกณฑ์ที่ประธานศาลฎีกากำหนดนั้น เห็นว่าการดำเนินคดีในศาลยุติธรรมใช้ระบบกล่าวหา โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดวิธีการพิจารณาคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลไว้แตกต่างจากการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือคดีแพ่งในส่วนที่เป็นคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีการกำหนดวิธีพิจารณาคดีไว้เป็นการเฉพาะและกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีเพื่อช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีดังกล่าว ซึ่งการดำเนินคดีทั้งสองประเภทดังกล่าวมีระบบวิธีพิจารณาคดีที่แตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความทั้งสองฉบับได้กำหนดตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาคดีไว้แล้ว ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินคดีของระบบกล่าวหาคือคู่ความ ศาลทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดด้วยความความเป็นกลางในระหว่างคู่ความที่นำพยานเข้าพิสูจน์ความจริงต่อกันจะไม่เข้าไปแทรกแซงในระหว่างที่คู่ความดำเนินคดีอยู่ เช่น การตรวจสอบหรือรวบรวมพยานหลักฐานแม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอาญา มาตรา ๒๒๘ จะให้ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติมเอง คำว่า “ศาล” ดังกล่าวนั้นหมายถึงผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีมิได้หมายถึงศาลยุติธรรมตามประมวลกฎหมาย</p>

			<p>วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑) ซึ่งการกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรมเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการสอบสวนพิจารณาอื่นใดซึ่งมิใช่การวินิจฉัยชี้ขาดที่ศาลมอบหมายตามหลักเกณฑ์ที่ประธานศาลฎีกากำหนดขึ้นเป็นหลักเกณฑ์ที่กว้างมากเพราะ กระบวนการพิจารณาคดีในศาลทุกศาลนั้นทุกชั้นตอนมีความสำคัญต่อคู่ความแม้จะมีใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีก็ตาม เช่น การสอบคำให้การ การสืบพยานการตรวจพยานหลักฐาน การส่งรับคำคู่ความ การกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีในศาลยุติธรรมอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการดำเนินคดีในศาลยุติธรรมซึ่งวัตถุประสงค์ในการยกระดับความสำคัญของข้าราชการศาลยุติธรรมที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีให้ปฏิบัติหน้าที่กึ่งตุลาการโดยกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลแทนศาลดังกล่าว อาจขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องได้</p>
<p>สำนักงาน คณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน</p>	✓		<p>- เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ และในส่วนที่มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมบทบัญญัติในร่างมาตรา ๓ เกี่ยวกับการให้เจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรมเป็นข้าราชการศาลยุติธรรม รวมถึงการให้นำจริยธรรมข้าราชการตุลาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่มาใช้บังคับสำหรับเจ้าพนักงานคดีด้วยโดยอนุโลม</p>
<p>สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ</p>	✓		<p>- เห็นด้วยในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ได้ปรับการกำหนดนิยามและเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานคดีครอบคลุมตามกฎหมายอื่นให้มีความชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานคดีมีมาตรฐานทางจริยธรรมและมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเช่นเดียวกับบุคลากรในสายวิชาชีพเฉพาะด้าน และควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ และพัฒนาการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนของศาลผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์พร้อมกับประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์อีกช่องทางหนึ่งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติราชการการบริหารราชการและกระบวนการพิพากษาคดียิ่งขึ้นต่อไป</p>
<p>สำนักงาน คณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภค</p>	✓		<p>- เห็นด้วยในหลักการว่าเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่และสร้างความก้าวหน้าในสายงานให้แก่เจ้าพนักงานคดีอันจะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค</p>

สำนักงานกิจการยุติธรรม	✓		- เห็นด้วยในหลักการว่า เป็นการกำหนดให้มีตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้งบประมาณในการบริหารจัดการ อาจทำให้เกิดภาระด้านงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการด้านงบประมาณรายปีของสำนักงานศาลยุติธรรมต่อตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีว่า มีกลไกในการตรวจสอบถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวเพียงใด ซึ่งต้องพิจารณาถึงผลกระทบอย่างรอบด้านที่อาจเกิดขึ้นด้านงบประมาณประกอบด้วย
สำนักงบประมาณ	✓		- เห็นด้วยในหลักการว่า การกำหนดอำนาจหน้าที่ คุณสมบัติของผู้ได้รับแต่งตั้งรวมทั้งวิธีสรรหาเจ้าพนักงานคดีจะช่วยให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ดี สำนักงานศาลยุติธรรมควรจัดทำแผนกรอบอัตรากำลังของตำแหน่งดังกล่าวเท่าที่จำเป็นต่อภาระงานเพื่อมิให้เป็นภาระงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

๙. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นสมควรเสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจีระพัฒน์ พันธุ์ทวี)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนากฎหมาย (อาทิตย, ปาลิตา)

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

โทรสาร ๐ ๒๕๑๓ ๘๓๗๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@coj.go.th หรือ ojta@coj.go.th